

Creatief wiskunde organiseren

Het nummer dat voor u ligt begint met een nieuwe rubriek. Er is na het redactioneel een servicepagina van het KWG en het PWN ingevoegd met de bedoeling om de activiteiten van deze organisaties, zoals symposia, vergaderingen, rapporten en vakpublicaties, duidelijker onder uw aandacht te brengen. Hopelijk worden de lezers op deze manier nog meer betrokken bij het wiskundig gebeuren in Nederland. Het nummer is weer gevarieerd: de voorzitter van het KWG geeft zijn jaarlijkse bijdrage met enkele belangrijke adviezen. In de tekst van de oratie van Jason Frank komt het samenspel van analyse en computational mathematics tot zijn recht. Statisticus Klaas-Jan Slooten beschrijft forensische wiskunde. De aansluiting van vwo-wiskunde en hoger onderwijs is allang een punt van zorg; Henk van der Kooij en anderen rapporteren over de discussies en aanbevelingen die in dit verband tot stand zijn gekomen. Waarschijnlijk zal dat voor velen nieuws zijn. De tekst van de Brouwerlezing, vorig jaar gehouden door de medaillist Kim Plofker, gaat ver terug in de geschiedenis door de rol te belichten van de oude Indiase wiskunde.

Actieve wiskundigen zien organisatie en management vaak als een noodzakelijk kwaad. Natuurlijk hebben we allereerst vernieuwende onderzoekers nodig, maar er zijn boodschappers en organisatoren nodig om de vernieuwing door te laten breken. Daar komt in deze tijd nog bij dat de informatiestroom overweldigend is: meer dan 60.000 wiskundeartikelen per jaar, meer dan een miljoen scienceartikelen. Hoe wordt dat gestuurd en gecommuniceerd? Dat het neerzien op management niet juist is wil ik aan twee voorbeelden van lang geleden illustreren. Voorop gesteld wordt dat ik hierbij niet denk aan een soort ambtenaren of aan beroepsbestuurders, maar aan onderzoekers van boven gemiddeld niveau met communicatieve vaardigheden. Rond 1900 waren Felix Klein en Gösta Mittag Leffler zulke mensen.

Als jonge wiskundige formuleerde Klein het Erlangen-programma om meetkunde te ontwikkelen met de inzichten van de

groepentheorie. Ook zette hij het werk van Riemann voort door wiskundigen als Schwarz te stimuleren in het ontwikkelen van de complexe analyse. Toen hij in 1886 naar Göttingen verhuisde, bouwde hij zijn werkplek binnen enkele jaren uit tot de belangrijkste wiskundige onderzoeksinstelling van Duitsland, hij trok onder anderen David Hilbert aan. Klein ging ook op speelse wijze met de wiskunde om, getuige zijn drie delen *Elementarmathematik vom höheren Standpunkte aus*. En dat zijn nog maar zijn activiteiten in vogelvlucht.

Ook Mittag Leffler speelde een cruciale rol in de wiskunde rond 1900. Hij studeerde bij Weierstrass in Berlijn en bij Hermite in Parijs, waarbij hij zich na een tijd realiseerde dat de Duitsers niet op de hoogte waren van de wiskunde in Frankrijk en de Fransen niet op de hoogte van de Duitse wiskunde. Dit bracht hem er toe om het tijdschrift *Acta Mathematica* op te richten, een tijdschrift waarin alle Europeanen in hun eigen taal konden publiceren en waarin ook belangrijke artikelen in vertaling werden geplaatst, bijvoorbeeld vanuit het Duits in het Frans. Met zijn diplomatieke gaven beïnvloedde hij regeringen en wetenschappers, zoals in het Nobelcomité en in verschillende redacties. Ook over de activiteiten van Mittag Leffler zou nog veel te schrijven zijn.

Er zijn in Nederland nogal wat collega's die hun blik liever niet buiten hun bureaublad richten, maar gelukkig ook wiskundigen die creatieve managers zijn. Laten we zuinig zijn op degenen die op deze manier de Nederlandse en internationale wiskunde stimuleren, hopelijk is er onder de jongeren op dit gebied nieuw talent te vinden. Dat is wel nodig.

Ferdinand Verhulst, hoofdredacteur
Mathematisch Instituut, Universiteit van Utrecht